

PÉCSVÁRADI

Hírmondó

A VÁROSI ÖNKORMÁNYZAT LAPJA • IX. ÉVFOLYAM 10. SZÁM • 1999. OKTÓBER • ÁRA: 60 FT

A Dr. Entz Béla Egészségügyi Központ névadó ünnepsége

Dr. Entz Béla professzor nevét viseli a Pécsváradai Egészségügyi Központ szeptember 23-a óta. Bensőséges ünnep keretében került sor a névadásra. Dr. *Bíró Ferenc*, a központ vezetőjének meghívását elfogadta dr. *Gógl Árpád* egészségügyi miniszter, dr. *Fodor Miklós* privatizációs miniszteri biztos.

ta, Entz Béla professzor szakmai és emberi példát mutatott a mindenkori orvostársadalom számára. Végezetül dr. *Bíró Ferenc* beszámolt az elmúlt tíz év munkájáról, megköszönve az önkormányzat mindenkori támogatását. Felsorolta a technikai műszerezettséget, ellátottságot, amellyel magas szín-

A képen (balról) *Gógl Árpád* egészségügyi miniszter, *Zsáli János* polgármester és dr. *Bíró Ferenc*, az egészségügyi központ vezetője

Fotó: Bognár Gyöngyvér

Eljöttek volt tanítványai, dr. *Tímár Károly* főorvos, dr. *Mess Béla* egyetemi tanár, a család pedig dr. *Entz Albert*, *Entz Ilona* és dr. *Entz László* képviselte.

Zsáli János polgármester köszöntötte az önkormányzat nevében az ünneplőket, vendégeket, majd *Gállos Orsolya*, a várbaráti kör elnöke emlékezett Entz Bélára, pécsváradai éveire. Dr. *Tímár Károly* professzorának érző emberségéről, humanitására, tanítványainak nyújtott emberi példadásáról beszélt. *Gógl Árpád* méltatta a pécsváradiai kezdeményező szerepét, követendő mintaként állítva azt a szakma elé. Gratulált a névválasztáshoz, hiszen mint mond-

vonalon biztosítják Pécsvárad és térsége betegeinek ellátását. Szólt kollégái szakmai felkészültségéről, a folyamatos képzésekről.

A művelődési házban *Gógl Árpád* sajtótájékoztatót tartott, amelyen kérdésekre válaszolva kiemelte a pécsváradiai úttörő szerepét, a privatizáció fontosságát, a pécsváradhoz hasonló kistérségi központok jelentőségét. A miniszter megemlítette, hogy hazánkban minden települést 15–30 percen belül el kell érni mentőautóval és ötvennél bővül az elkövetkezendő években a mentőállományok száma. Ezekhez tartozik Pécsvárad is.

(Dr. Entz Béla professzorról a 4–5. oldalon emlékezünk meg)

Virágos híd

Nagy tetszést aratott városunk új ékessége. Már az elmúlt év őszén, amikor elkészült a művelődési központ előtti tér díszburkolata ismét felvetődött a gyalogos híd felújítása.

Lassan kezd kirajzolódni városunk új központjának arculata. Sokan jelzik, észrevételezik a különböző negatív jelenségeket a jobbítás szándékával, sok esetben a művelődési háznak címezve.

Megkerestük a Pécsváradai Erdészet vezetőjét, *Pot Imrét*, aki kérésünknek eleget téve biztosította a hídhoz szükséges faanyagot. *Szabó László* szobrászt kértük fel a tervezésre és elkészítésére. A polgármesteri hivatal részéről *Fekete Sán-*

dor, a műszaki osztály vezetője volt a munkák koordinálója.

Szeptember 23-án ünnepélyes hídavatás helyett, elsőként, a városunkban tartózkodó egészségügyi miniszter, *Gógl Árpád* és *Zsáli János*, városunk polgármestere lépett a hídra, gratulálva az alkotóknak.

Már csak a virágok hiányoztak... Szétnézve a társasházak erkélyein, ahol a legszebb virágzuhatagot láttuk, becsengettünk. Köszönjük: *Vadász Lászlóné*, *Szakálos Gyöngyné*, *Kiss Istvánné*, *Andrics Márkné*, *Bánusz Aladárné*, valamint *Wolf Józsefné*, *Cserni Ádámné* és *Kolmann Józsefné* „virágos ládáit”.

D. K.

Fotó: Bognár Gyöngyvér

„Megérőtt a fekete gesztönye”

...címmel Zengővárkonyban ismét megrendezték a Hagyományörző Kézműves Ünnepet *Császár János* néptanító emlékére. Október 10-én megkoszorúzták emléktábláját és díszpolgárrá avatták. Kiállítások, néptáncműsor, gesztenyesütés, bábjáték, kézműves gyermekfoglalkozások várták az érdeklődőket a tájház udvarán.

ÖNKORMÁNYZATI HÍREK

Szennyvízprogram: a hosszú távú, kiemelt beruházás keretében Pécsvárad a szennyvízhálózat rekonstrukciójára és bővítésére, Zengővárkony pedig a hálózat kiépítésére adott be pályázatot. Célszerű volt a települések összefogása, hiszen a 700 milliós programnál az állam +10% forrást biztosít, ami nem jelentéktelen összeg ez esetben. A tervezés elkészült, június 30-án volt a megvalósíthatósági tanulmány bírálatja a vízügyi igazgatóságnál. Készen vannak a kiviteli tervek. A vízjogi engedély birtokában lehet pályázni országos céltámogatási forrásra. Döntés jövő májusban várható. Közbeszerzési eljárás keretében kerül pályáztatásra a kivitelezés. A beruházás 2001 elején kezdődhet meg. A tervek 2 millió forintba kerülnek.

A Dombay-tó vizének védelmében az önkormányzat saját erőből megoldotta az ifjúsági tábor szennyvízrendszerének felújítását.

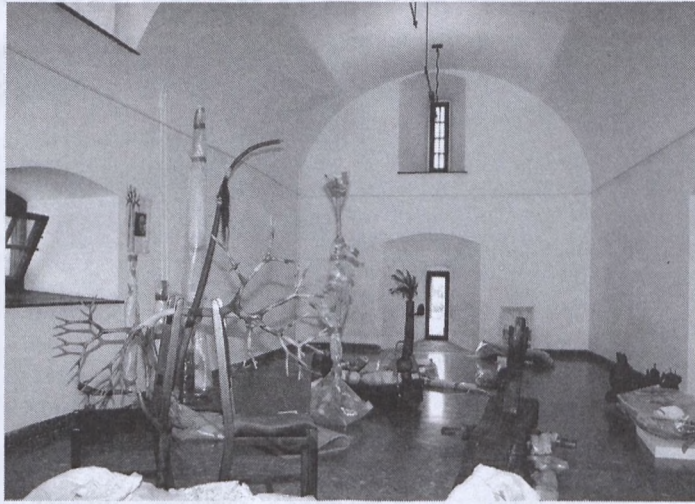
A Területfejlesztési Tanácsnál nyert pályázati forrásból nyomásfokozó gépházzal ellátott 1000 méteres vízvezeték-hálózat épül, amely 100 üdülőlház ellátását biztosítja. Az önkormányzat nagy örömmel vette tudomásul a mintegy 4 millió 90 ezer forint önrészt, amelyet a tulajdonosok fizettek be. A munka november 15-ére elkészül. Az egyéni bekötéseket az ÁNTSZ hagyja jóvá és csak megfelelő szennyvízkezelési megoldások után engedélyezi, annak betartását ellenőrzi is.

Új út is épült az üdülőtelepen az önkormányzat anyagbiztosításával és a telektulajdonosok társadalmi munkájával, mintegy 500 ezer forint értékben.

A Vár utcai óvoda eddigi költséges villanyfűtése került kiváltásra. A 3,5 millió forintos program keretében korszerű gáz központi fűtést kapott az óvoda.

Az általános iskolánál a nyáron megszüntették a tetőbeázást. A szigetelés mintegy

A március 25-ei önkormányzati ülésen a testület elfogadta a város 1999. évi településfejlesztési koncepcióját. Megkértük Zsáli Jánost, városunk polgármesterét, hogy a Hírmondó számára összegezze a tervezetből eddig megvalósult beruházásokat, felújításokat.

Szeptember elején érkeztek meg Samu Géza szobrászművész alkotásai a pécsváradai várba
Fotó: Bognár Gyöngyvér

30%-át érintette a tetőfelületnek, 1,1 millió forint összegben.

A zeneiskolánál elkészült a kazánház és a garázs szigetelése 170 ezer forint értékben. November elején elkészül a teljes tető átrakása, a régi pala helyett Bramac-cserép kerül a patinás épületre.

A gondozási központban két apartmant alakítottak ki (2 szoba, 2 fürdőszoba), valamint díszburkolatot kapott az udvar nagy része és folyamatban van a kerítés megépítése is. A munkálatok 2,6 millió forintba kerültek.

A vár: évek óta Pécsvárad Város Önkormányzata kiemelten foglalkozik a vár állagának megőrzésével, hogy a folyamatos hasznosítását biztosítani tudja. Ez év tavaszán a szálloda részén megszüntette a beázást, amivel a folyamatos működést tette lehetővé. A szigetelési munkálatok és a cserpezés 2,2 millió forint értékben valósult meg.

A kincstár elkészítette a vár

központi fűtésének korszerűsítési terveit az olajfűtésről a gázra való átállásra. Ugyancsak kifizették azokat a szükséges villamos berendezések felújítási munkálatait, amelyeket a tűzrendészeti és érintésvédelmi szabványok előírnak. Mindezt 1 millió forint nagyságrendben.

Az önkormányzat a gázművel megkötötte a szerződést a gáz-hozzájárulásra és a -bekötésre, 1 millió forint összegben. A pénzügyi lehetőségeket figyelembe véve, december végéig kell kifizetni ezt az összeget.

Megrendelték a konyha kötelező korszerűsítésének terveit, valamint a palotaszárny parkettájának felújítását.

Ez évben még az önkormányzat tartotta rendben a műemlék együttes udvarát és az azt körbeölelő várkeretet.

A régi patika: a Kulturális Örökség Minisztériumához benyújtott pályázaton 750 ezer forintot nyert az önkormányzat a felújítási terv elkészítésére. Mint annak már többször hangot adtunk, a műemléki védettség alatt álló épületben

kerülne elhelyezésre a helytörténeti múzeum.

Pelényi Margit építész kapott megbízást a tervek elkészítésére. A felújítási terv 1,5 millió forintba kerül.

A temetőámfal ledőlt részeinek helyreállítása és a régi támfal pillérekkel való megerősítése 3,5 millió forintot emésztett fel.

Az önkormányzat kitisztította a izraelita és a római katolikus temetőben az elhanyagolt területeket és rendbe tették a református temető környékét is.

Az uszoda: a négyéves ciklus második legnagyobb, kiemelt programja a nemzetközi méretű, feszített víztükrű, fedett uszoda megvalósítása. A 25×16 méteres medence és kiszolgáló létesítményeihez elkészültek a vízjogi engedélytervei, melyek 400 ezer forintba kerültek. (Most is – mint minden esetben – csak kész tervek birtokában lehet pályázni, állami pénzforrásokhoz jutni.)

Az autóbuss-megálló kialakítására az önkormányzat megrendelte a tervek elkészítését 200 ezer forint értékben. A városban további két megálló létesítését tervezik a könyvtár, malom és a Tanya csárda térségében a Pannon Volánnal történt egyeztetés értelmében.

A Szent Gellért utcában az árok befedésével öt méter szélességűre bővítik és útszeggellyel látják el 450 méter hosszúságban az utat ez év december 15-éig. Elkészítése 4–5 millió forintot igényel.

Gesztenyefák: több éve pusztítják gesztenyefáinkat az aknázó molycok. Idén az önkormányzat megmentésükre elrendelte a fák permetezését. Az elvégzett munka 300–400 ezer forintba került.

„Asztrik örökébe”: a Millenniumi Kormánybiztosi Hivatalhoz benyújtott pályázatainkkal kapcsolatban több teendő akadt az elmúlt hónapokban. Négy alkalommal került

sor találkozára *Zsáli János* polgármester és *dr. Balipap Ferenc*, a hivatal területi referense között. Augusztus 13-án városunkba látogatott *dr. Kovács Flórián* a Millenniumi Kormánybiztosi Hivatal irodavezetője is. A megbeszéléseken a polgármester mellett jelen volt *Apaceller József*, a kulturális bizottság elnöke és *Dretzky Katalin*, a művelődési központ vezetője. A vendégek megtekintették a várat, a pécsváradi millenniumi események, rendezvények helyszínét.

Szeptember 14-én Pécssett a Művészetek Házában mutatta be *Rigó István* szobrászművész *Asztrik-szobor* tervének 1:5-ös makettjét a lektorátus kérésére. A zsűri a már elfogadott pályatervet megvalósításra javasolta.

Szeptember 17-én alakult meg Pécssett a Pécs–Baranyai Millenniumi Emlékbizottság.

Tagjai közé négy pécsváradi személyt hívtak meg. A szervező bizottság tagja lett *Dretzky Katalin*, az intéző bizottságba *Zsáli Jánost*, *Gállos Orsolyát* és *Apaceller Józsefet* választották.

Október első hetében érkezett meg a kormánybiztosi hivatal értesítése, miszerint benyújtott pályázataink kedvező elbírálásban részesültek. A négy program összességében 18,5 millió forintos támogatásban részesül, mely összeget három év alatt kapjuk meg.

- 2000. augusztus 18-án kerül felavatásra *Asztrik apát* szobra, *Rigó István* alkotása, a teljes bekerülési költséget a Millenniumi Kormánybiztosi Hivatal fedezi.
- A Szent István-napok rendezvényei mindkét évben támogatásban részesülnek.
- *Samu Géza* szobrász kiállítása a hegyi iskolában kap helyet.
- 2001-re elkészül Pécsváradi Monográfiája és a Szent István Millenniumi Emlékpark.

„A fentiekben vázolt, már elkészült és a most kirajzoló programokra, tervekhez közel 40 millió forintot kap városunk különböző állami forrásból” – mondta lapunknak *Zsáli János*.

Gesztenyeszüret a Zengő alján

1999. október 15–17.

Október 15., péntek:

A „Határon Túli Magyarok Fesztiválja” keretében:

17 órától: a művelődési központban: „Galánta régi képeslapokon” és a Galántai Nemzetközi Szobrász Szimpózium anyagából nyílik kiállítás. Megnyitja: *Bokor Béla*, a Baranya Megyei Közgazdász alelnöke.

18 órától: a Komáromi Concordia Vegyeskar és a Pécsváradi Női Kamarakórus közös hangversenye, utána a XI. Kodály-napokról készült CD-albumot bemutatja: *Kertész Attila*, a Pécs–Baranyai Kórus és Zenekari Szövetség titkára

Október 16., szombat:

13 órától: kézműves kirakodóvásár (Kossuth u.), borok utcája (Dózsa u.)

13.30-tól: helyi amatőr művészeti együttesek műsora a művelődési központ előtti téren:

- Pécsváradi Ifjúsági Fúvószenekar
- az óvoda magyar és német táncsoportja
- az általános iskola német nemzetiségi táncsoportja
- a zeneiskola kamaragyüttese
- a zengővárkonyi utánpótlás táncsoport
- nyugdíjasklub ének- és tánckarai

15 óra: „Hangoló” – *Nemes László* bábelőadása „Mesterségek” címmel

20 órától: Ap'sons bál a művelődési ház nagytermében

Október 17., vasárnap:

8 órától egész nap: kézműves kirakodóvásár, borok utcája

9 órától: programok a művelődési ház előtti téren: Pécsváradi ÖTE Fúvószenekara

10 óra: a Csepeli Német Nemzetiségi Gyermek Táncsoport és a Lustige Musikanten

11 óra: Aranyszamár Bábegyüttes „Vándormesék” című gyermekműsora

13 órától: néptáncsoportok műsora a művelődési ház előtt

- Sombereki Német Nemzetiségi Táncsoport

– Mecseknádasdi Német Nemzetiségi Táncsoport

– Hidas Székely Néptáncsoport

– Véméni Német Nemzetiségi Néptáncsoport

– Zengővárkonyi Hagyományörző Népi Együttes

– Csepeli Német Nemzetiségi Gyermek Táncsoport

17 óra: Gálaműsor a művelődési ház színháztermében

A kiadott műsorfüzetekben megjelentekkel ellentétben nem a Galántai Kodály Zoltán Daloskör érkezik városunkba, hanem a Komáromi Concordia Vegyeskar. Komáromban a múlt század közepétől vannak frásos adatok egyházi, polgári és iskolai énekkarok működéséről. A város gazdag kulturá-

Pécsváradra *Stubendek István* karnagy vezetésével érkeznek. Koncertet adnak október 15-én, pénteken 18 órakor a művelődési házban, 16-án szombaton a pécsi városnézés után a Pécsváradi Felvidékiek Klubja látja vendégük a csoportot a Szászvölgyi vendégházban. Majd este a somberek felvidékiek fogadják a kórust a 18 órakor kezdődő hangverseny után, a művelődési házban.

Sportprogram:

Sportcsarnok

okt. 16., szombat

15.00 Pécsváradi Spartacus–Komárom NB I. B férfi ifi kézilabda

A programok egyik résztvevője a Komáromi Concordia Vegyeskar

lis örökségét vállalta a kórus alkotó módon és magas művészi színvonalon terjeszti a magyar kórusmuzsikát, a város minden jelentős kulturális rendezvényén jelen vannak. Mint az egyházzenei művek kiváló tolmácsolója, Prága, Bécs, Pozsony, Budapest templomai-ban mutatkozott be maradandó emlékekkel.

Az élményekben gazdag, de igényes külföldi szereplések mellett a kórus hűségesen járja Szlovákia magyar lakta településeit, hirdelve a zene nyelvén a magyarság hagyományait és a kórusmuzsika örök értékeit.

17.00 Pécsváradi Spartacus–Komárom NB I. B férfi kézilabda

okt. 17., vasárnap

11.00 Pécsváradi TERNI–Hévíz NB II. női kézilabda

14.00 Pécsváradi TERNI–Tolna NB II. női ifi kézilabda

Sportpálya:

okt. 17., vasárnap

9.30 Pécsváradi–Dunaszekcső megyei serdülő labdarúgó-mérkőzés

11.30 Pécsváradi–Dunaszekcső megyei ifi labdarúgó-mérkőzés

Entz Béla eleven emléke

„A párizsi anatómiai intézet homlokát ez a büszke felírás díszíti: ez a hely, ahol a halál örvend, hogy segítségére siethet az életnek. Ez ellenében van a halálról széles körben elterjedt felfogással. Hogyan lehetséges az, hogy a halottak még segíthetnek az élőknek? Hisz a test, amely porból vétetett, a halál után újból porrá lesz, megsemmisül, elenyészik. Az egyiptomiak halottkultusza hozta magával, hogy ők voltak az elsők, akik az emberi tete-

meket felbontották. Ezt a tetem bebalzsamozása tette szükségessé. Míg az első időkben a hatalmasok, a fejedelmek egész udvartartásukkal eljárak a boncolásokhoz, utóbb a népeség zöme megvetéssel fordult el nemcsak a boncolástól, hanem a boncoló orvosoktól is. Mert az emberiség nagy többsége nem látja be, miért kell a halottakat felboncolni és megvizsgálni” – olvassuk dr. Entz Béla: *Mi a célja a boncolásoknak* című, 1930. évi tanulmányában.

Gállos Orsolya, dr. Timár Károly, dr. Entz László, Entz Ilona, Dr. Entz Albert és Dretzky Katalin az egészségügyi központ megnyitóján

Mezőkomáromi dr. Entz Béla, a kórbonctan professzora 1877. március 10-én született Kolozsvárott és 40 éve, 1959. január 14-én hunyt el Pécsváradon.

1915-ben I. Ferenc Józseftől kapta édesapja a nemesi címet.

Budapesten szerzett orvosi diplomát, Bécsben és Berlinben képezte tovább magát. A pozsonyi egyetem tanára, aki Trianon után kerül Pécsre, 1924-ben. Nyugdíjazásáig, 1951-ig itt oktatott kórbonctant és törvényszéki orvostant is.

Alapítója és két ízben (1931–32, 1945–46) a Pécsi Magyar Királyi Erzsébet Tudományegyetem rektora, több éven át az orvosi kar dékánja és prodékánja. A kórbonctani intézet első igazgatója volt Pécsen. A Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja az Orvos-

szövetség elnöke. Számos külföldi és nemzetközi társaság tagja, szabadkőműves, a Rotary Klub dél-európai elnöke. A patológia kiváló kutatója és oktatója volt.

Entz Béla a világhírű *Fritz Schaudinn* előtt kimutatta a vérhaj kórokozóját, a *spiroheta pallidát*. Entzet megakadályozták ennek publikálásában, ami nagy veszteség a magyar tudomány számára. A magyar kórbonctanban iskolát teremtett, tanítványok százait nevelte. 170 000 tetemet boncolt.

Pécsváradon halála után (*Békés József* tanácsstag javaslatára) utcát neveztek el róla. Lakóházának helyén (Kossuth u.8.) a Pécsvárad Várbaráti Kör emléktáblát állított 1989-ben.

Halálának 40. évfordulója alkalmával róla nevezték el az egészségügyi központot. Az

1999. szeptember 23-ai avatáson részt vett *Gógl Árpád* egészségügyi miniszter, továbbá a család tagjai közül Entz unokaöccse és -húga, *dr. Entz Albert* és *Entz Ilona*, továbbá *dr. Entz László*, a SOTE Érsebészeti Klinika docense, valamint tanítványainak, tisztelőinek köre.

Dr. Entz Béla 1924-ben egy kis tanári csoporttal egyetemet adott az országnak. Páratlan nehézségek árán szervezték meg a pécsi Erzsébet Tudományegyetemet. A mostohán ellátott intézmény azonban hamarosan az ország egyik legkiválóbban ellátott tanintézetévé vált. Mikor a 30-as évek gazdasági krízise alatt az egyetemet ismét meg akarták szüntetni, Entz bátran és szívósan harcolt érte. Nem törődött azal, hogy gerinces kiállása miatt mindig megakadályozták a

pesti egyetemre való jutását, sőt büszke volt arra, hogy megmaradt dunántúli őrhelyén.

Csak azt sajnálta, hogy nagy, egész tárgyát felölelő kórbonctani tankönyvét sohasem tudta megjelentetni. Mint tanár, a legnagyobb mesterek közül való volt. Aki egyszer hallotta kórbonctani demonstrációit, sohasem felejtje el. Lenyűgöző előadásában a kórbonctan legszárazabb fejezetei is érdekessé váltak. Rendkívüli oktatói készsége magyarázza, hogy tanítványainak köre példátlanul nagy. 25 éves tanári jubileumán, 1943-ban az akkori zavaros idők ellenére mintegy 150 közvetlen tanítványa jelent meg, akik között professzorok, magántanárok, főorvosok voltak. Volt idő, amikor a boncoló orvosok legnagyobb része Entz-tanítvány volt.

Entz Béla azonban nemcsak kórbonctant tanított, hanem arra is nevelt, milyen legyen az orvos mint tudós és mint ember. Minden tanítványától, orvostól, diáktól egyaránt a hivatási erkölcs legmagasabb szintjét követelte meg. Neki és feleségének, a pozsonyi *Rudy Elzának* nem volt gyermeke, a gyermek iránti vágyat a tanítványok körében élték ki.

Kiállt tanítványaiért, ha azok nyomorogtak, kitepte a furkósbót a zsidóverésre készülő diákcsoport egyik tagjának kezéből, és személyesen akadályozta meg az antiszemita atrocitást a pécsi egyetemen. Később, amikor kedves tanítványát kuláklísta teték, Entz lemondással fenyegetőzött.

„A professzor 1948-ban megvette a Furtényi-házat Pécsváradon, a Kossuth utca 8-ban, s az volt a terve, hogy laboratóriumot rendez be a házban, és gyűjteményeit, könyveit a lakásban helyezi majd el. Visszavonulása után itt akart dolgozni kedvelt kirándulóhelyén, a Zengő alján, Pécsváradon.

Mindebből az lett, hogy Entz Béla valóban dolgozik, de laboratórium, ossarium és könyvtár, sőt dolgozószoba nélkül, a hálószobájában – *Dombay János* ellendi, vasasi, Pécsvárad környéki és vörösmarti régészeti leleteinek antropológiai vizsgálatát végezte. (A kór

bonctan mellett az paleopatológiának – a régészeti csontleletek kórtani vizsgálatának megalapítója és kiváló művelője volt.)

Mikor kiköltöztek Pécsváradra, a ház felét az orruk elől kiutalták egy a terrorisztikus viselkedéséről méltán hírhedt, újonnan jött pécsváradai „öslakónak”, aki már a sokadik lakást lakta végig. Félt tőle mindenki. De az ún. „népi szervek” a nép nevében azt is kijelentették 1950-ben, mikor a professzor kiköltözött, hogy mit akar itt egy öreg tudós, „aki már nem dolgozik”, mikor ide fiatal orvos kell.

Így fogadta Pécsvárad – tudtán és akaratán kívül – Entz professzort. A mikroszkópját, műszereit, értékeit tette pénzé, hogy háza, otthona lehesen Pécsváradon, a nyugalom, a beteljesedés – a Vollendung – évei számára.

„Valahányszor ott vagyok, behallatszik a lakók lármája, csapkodása a sötét, udvari részbe szorult lakásba. Mikor a Magyar Tudományos Akadémia, melynek levelező tagja volt, írt Entz érdekében Pécsvárad tanácsának, jót mulattak rajta, majd vállalt vontak s irattárba dugták az ügyet” – olvassuk dr. Gállos Ferenc 1955. évi naplójában.

A professzor előadást tart mintegy hatvan főnyi közönségének görögországi útjáról, részt vesz a település fejlesztésének terveiben, Dombay János Arany-hegyi ásatásainak bemutatását illető tervekben. Részt vett a peóniákhoz vezetett kirándulásokon. Ott van akkor is, amikor Kállai Gyula művelődési miniszter látogat Pécsváradra 1957 nyarán, és Entz Béla az, aki előterjeszti, milyen nagy szükség volna művelődési ház építésére – a terv öt év múlva válik valóra, Entz azonban ekkor már nem él.

Kiemelkedő tagja volt annak az értelmiségi körnek, amely fel akarta emelni Pécsváradot arra a rangra, amit ez a hely megérdemel. Az Entz-ház is abban a főtutcai házsorban volt, amit a hetvenes években lebontottak. Helyét a tíz éve elhelyezett emléktábla hirdeti a Szent István Gyógyszertár bejáratánál.

Gállos Orsolya

Az óvodák hírei

Szeptember hónapban mindkét óvodában sokat tettünk azért, hogy óvodáink környezete, udvara szép legyen. Mindkét intézményben társadalmi munkát szerveztünk, s a megjelent szülők segítségével szépé varázsoltuk az udvarokat. A 2. sz. óvoda udvara több színes, esztétikus fajátékkal – vonatokkal, babaházzal, hintákkal – bővült. A faanyagért köszönetünket fejezzük ki a Mecseki Erdészeti Rt.-nek, aki a nagyobb mennyiségű faanyagot intézményeinknek ajándékozta. A gyönyörűen kivitelezett fajátékok Tolnai Pál asztalosmester keze munkáját dicsérik.

Hálánkat és köszönetünket fejezzük ki az Építőipari Szövetkezetnek, aki lehetővé tette, hogy az udvaron a szükséges felületeket térkőlapokkal lelapozhassuk, ezzel is elkerülve a balesetmentes közlekedést a szülők és a gyermekek részére, akik nap mint nap használják ezt a területet a csoportok megközelítése céljából.

A Baranya Megye Közoktatásának Kuratóriumától 100 000 forint támogatást pályáztott a Gesztenyés úti óvoda,

amely összeggel, s önkormányzati támogatással lefedjük az épület közötti betonozott területet, amely szinte egész nyáron lehetővé teszi az árnyékban való kint tartózkodást, valamint eső után, s télen is lehetőség van a testnevelés foglalkozások szabadon való tartásának.

Köszönjük a támogatást és a segítő szándékot valamennyi óvodás nevében!

Szeptember hónapban 50 000 forintot nyertek intézményeink a Baranya Megyei Közgyűlés Etnikai Kisebbségi Bizottságától, amely pénzen megrendeztük október 8-tól 15-ig a gesztenyeszüret a Zengő alján rendezvénysorozatát, amelyen belül népi kismestereket hívtunk meg az óvodákba. Így találkozhattak a gyerekek kukoricaszárból készített játékokkal, szöhetnek kis szövekereteken szönyegeket, megismerkedhettek a csuhébabakészítés csínjával-bínjával, gyönyörködhetnek a fazekasok munkájában, sőt legnagyobb örömeikre ők is készíthettek különböző agyagformákat, amelyeket az óvodai kemencében kiégettünk, s tanúi lehet-

tünk valamennyien a kosárfonás művészetének is. Ezen rendezvénysorozaton belül el látogattunk a zengővárkonyi tájházba, ahol Töttös Sándor kalauzolásával megnézhattuk az ott dolgozó asszonyok munkáját, majd a régi időkről mesélt Sanyi bácsi, s ezt a szép délelőttöt közös népi táncmulás zárta. A táncokat a zengővárkonyi együttes tagjai mutatták és tanították be valamennyiünknek.

A rendezvényeket közös gesztenyesütés zárta, majd szombaton az „igazi” gesztenyeszüreti rendezvényen adhattak színvonalas kis táncműsort mindkét óvoda óvodásai.

Köszönetünket fejezzük ki a Baranya Megyei Közgyűlés Etnikai Kisebbségi Bizottságának ezt a támogatás, akik nélkül ez az emlékezetes egyhetes eseménysorozat nem jöhetett volna létre, amely úgy a gyerekek, mint az óvodában dolgozó felnőtteknek igazi nagy élményt jelentett.

E rendezvénysorozatot szeretnénk minden évben megismételni.

Az Idősek világnapja alkalmából megrendezett – Pécsváradon és Pécsen – a megyei találkozón nagy sikerrel szerepeltek óvodásaink.

Külsheimi élmények

A Kodolányi János Általános Iskola diákjai német testvérvárosunkban, Külsheimben jártak

1999. szeptember 17-én indultunk el diáktársainkkal és három kísérőtanárunkkal Külsheimbe. Hosszú és kimerítő utunk 16 órát tartott.

A hétvégét a vendéglátó családnál töltöttük. A hét további napjaira az iskola szervezett programot. Hétfőn és pénteken délelőtt tanításon vettünk részt. A továbbiakban Külsheimen kívül megismerkedhettünk több környező várossal (Bad Mergentheim, Würzburg, Eberstadt). Két alkalommal jártunk fedett fürdőben. Megtekinthettünk egy szép cseppkőbarlangot, ezenkívül részt vehettünk a Guttenberg várában megrendezett madárreptetésen is.

Az utazás előestéjén az iskola udvarában különböző játé-

kokban szerepeltünk, sportoltunk, pihenésképpen grilleztünk, majd egy diszkó nyújtott szórakozási lehetőséget nekünk és az ottani tanulóknak. 25-én reggel indultunk el Magyarországra felé.

Nagyon emlékezetes és hasznos egy hetet töltöttünk el Németországban.

Ferencz Rita, Öböli Éva,
Baumann Szilvia

Eine erlebnisvolle Reise

Wir sind am 17. September losgefahren. Die Fahrt war zwar lange, aber wir haben uns gut amüsiert, und waren sehr gespannt auf den Empfang. Das Wochenende haben wir mit der Familie verbracht. Die meisten von uns besuchten die Königshofer Messe. Am Montag Vormittag waren wir in der Schule, am Nachmittag auf einer Stadtführung durch

Külsheim. Den Dienstag haben wir in Bad Mergentheim mit Stadtbesichtigung und Baden verbracht.

Am Mittwoch haben wir die Stadt Würzburg besucht, wo wir auch wieder Möglichkeit zum Baden hatten. Am nächsten Tag bewunderten wir die Tropfsteinhöhle in Eberstadt und den Greifvogelschau auf der Burg Guttenberg. Am Freitag haben wir wieder am Unterricht teilgenommen und zum Schluß haben unsere Gastgeber für uns eine Party organisiert. Am Samstag Morgen ging aber unsere Zeit ab und wir mußten leider wieder nach Hause. Uns Allen hat das abwechslungsreiche Programm sehr gefallen, wir sind mit vielen Erlebnissen reicher geworden, es entstanden neue Freundschaften. Wir werden uns noch lange an diese Reise erinnern.

Kreutz Mónika, Friedrich Andrea, Öry Balázs, Gungl Viktor

HÍREK RÖVIDEN

Alkalmi posta

A Pécsváradi Posta október 16–17-én alkalmi postát üzemeltet a művelődési központban. Bélyegkülönlegességek árusítása és közönséges küldemények felvétele mellett a gesztenyeszüret eseményének megfelelő reklámbélyegzéssel szeretnénk hozzájárulni ezeknek a napoknak a sikeréhez. Kérjük, keressenek fel minket, szeretettel várunk minden érdeklődőt!

Posta Pécsvárad

Előzetes

Felhívjuk az üzlettel rendelkező vállalkozók figyelmét, hogy a *Pécsvárad Város Kereskedelmi és Iparkamara* a decemberi ünnepi felkészülés alkalmával *karácsonyi üzlet-, portál- és kirakatversenyt hirdet*. Az első három helyezettet értékes jutalomban részesíti (100 000 Ft).

A verseny célja, hogy hozzájáruljon a települések ünnepi hangulatának megteremtéséhez. A részletes pályázati feltételek később, október hónapban kerülnek ismertetésre.

Előzetesen tájékozódni a Kereskedelmi és Iparkamara pécsváradi ügyfélirodájánál lehet.

„1%”

Az elmúlt évi jövedelemadóink 1%-ával helyi egyesületeket, alapítványokat támogatunk az alábbiakban felsoroltak szerint:

1. Pécsváradért Alapítvány 221 203 Ft
2. Pécsvárad Középfokú Oktatásért Alapítvány 97 470 Ft
3. Társadalmi Összefogás az Iskolai Nyelvoktatásért 225 122 Ft
4. Pécsváradi Várbaráti Kör 35 800 Ft
5. Barátsági Egyesület Pécsvárad (Német klub) 54 900 Ft
6. Zengővárkonyi Hagyományörző Művelődési Egyesület 22 200 Ft

Adomány Németországból

A Hamburg melletti Lentföhrden településről érkezett

adomány a Pécsváradi Szociális Gondozási Központ részére. Az adomány elsősorban a Schulz családnak, Edithnek, Haraldnak és Andreasnak az Ottani Idősek otthonának vezetőjének valamint Ami és Joachim Schümannnak kö-

A német adományozók Pécsváradon

szönhető, akik szervezőmunkája elengedhetetlen volt, de az egész település hozzájárult ahhoz, hogy a kamionnyi adomány eljusson Pécsváradra. Az adományban több betegápoló ágy, matrac, szekrény, szék, asztal, járókeret, ágynemű és kötszer is szerepel. Az ágyakból kölcsön is tud adni a gondozási központ a társközségeknek, az otthon ápolott betegeknek.

Köszönjük Lentföhrdennek önzetlen, példamutató segítségét!

Wir bedanken uns bei der Stadt Lentföhrden für die selbstlose vorbildliche Hilfe!

VTV-adás

legközelebb október 21-én, csütörtökön lesz, ismétlés 22-én. Benne részletes beszámoló a „gesztenyeszüret” eseményeiről.

Anyakönyv

Születés: *Köszegi Szabolcs*, Pécsvárad

Házasságot kötöttek: Pécsvárad: *Kiss Ákos* és *Tóth Kinga*; *Jakab Attila* és *Horváth*

Anikó; *Szabó Zoltán* és *Tarr Zsuzsanna Adrienn*; *Lauer János* és *Ihász Lídia Diána*; *Tóth Gábor Imre* és *Papp Katalin*

25 éves házassági évforduló: Pécsvárad: *Sántha László József* és *Horváth Zsuzsanna Éva*; *Békés Miklós* és *Nemes*

ság helyett a problémák aktív megoldását célozva a megelőzésre irányul. *Antalné Angster Mária* javaslatára és szakmai támogatására novemberben csuhéfonó tanfolyam indul, amelynek helyszíne a pécsváradi Fülep Lajos Művelődési Központ. A munkaszervezés feltételeinek megteremtéséhez Nagypall és Zengővárkony falvak polgármesterei járulnak hozzá.

A nagyszámú jelentkező számára szekszárdi oktató tartott bemutatót október 8-án a Pécsváradi Művelődési Központban.

Az aradi tizenháromra emlékeztünk

Október 6-án este hat óraker kétszáznál is többen gyülekeztek a Kossuth Lajos utcai kollégium udvarán. A II. Béla Középiskola *Papp Gyula* igazgató, a Kodolányi János Általános Iskola *Lőrinczi Albertné* igazgató vezetésével kísérték diákjait, tanárait.

A fátylós menet érintette a szabadságharc-kori pécsváradi emlékhelyeket: a kollégiumot mint akkori laktanyát, az alsóiskola falán lévő 48-as emléktáblát, Hegedűs Imre emléktábláját és a Kossuth-szobrot. Mindenhol virágot és gyertyákat helyeztek el a megemlékezők, a zeneiskola, az általános és a középiskola tanulói emlékeztek verssel, prózával a 150 évvel ezelőtti eseményekre.

A kivilágított városháza előtt *Zsáli János* polgármester emlékezett Hegedűs Imrere, városunk 1848-as képviselőjére. A Kossuth-szobor előtt a tizenhárom aradi vértanú utolsó gondolatait idézték fel, *Szabóné Kiss Mária* református lelkész és *Antal Géza* címzetes apát mondott imát az áldozatokért, majd a Himnusz hangjaival ért véget a megemlékezés. Reméljük, jövőre a pécsváradi polgárok nagyobb számban csatlakoznak e nemes kezdeményezéshez.

Fotó: Kárpáti Árpád

Mária. Zengővárkony: *Mohácsi Tibor* és *Weibl Ágnes*.

Elhunytak: Pécsváradon: *Egerszegi Lajosné* szül. *Schillinger Terézia* 83 éves; *Gungl Jakabné* szül. *Regösi Borbála* 72 éves; *Link Józsefné* szül. *Weixl Katalin* 87 éves. Erdősmeckén: *Turnacker Andrásné* szül. *Stenge Margit* 74 éves. Zengővárkonyban: *Kurucz Jánosné* szül. *Joó Éva* 83 éves.

Patikaügyelet

okt. 11–31. Szent István Patika nov. 1–7. Szentháromság Patika nov. 8–28. Szent István Patika nov. 29–dec. 5. Szentháromság Patika

Szakmai támogatás

A Pécsváradon működő Család és Közösség Alapítvány az elmúlt másfél év során többször tett kísérletet arra, hogy a környező kistalpakban élő, elhelyezkedni nem tudó nők számára jövedelmet biztosító tevékenységet szervezzen. Ez a próbálkozás a családgondozói és közösségfejlesztői program része, s a segélyre szorult-

A Dél-dunántúli Áramszolgáltató Részvénytársaság értékesítésre meghirdeti az alábbi ingatlanokat:

Az ingatlanok neve: A DÉDÁSZ Rt. volt Pécsváradi Kirendeltség egyes telki és felépítményi része, a Pécsvárad 38 hrsz-on. Az ingatlan helye: Pécsvárad, Kossuth L. u. 51.

Eladásra kerülő ingatlanrészek:

Megnevezés	alapterület (m ²)	irányár (Ft)
1. sz. lakás	61	1 430 000
2. sz. lakás	60	1 025 000

Az ingatlanértékesítéssel kapcsolatban *dr. Málnai László* (72/ 441-022 /26-48 vagy 20/ 9310-281) tud felvilágosítást adni.

Pécs, 1999. szeptember 23.

ELADÓ

Pécsváradon 300 négyszögöl belterület a strandnál

Érdeklődni: 443-991 vagy 211-721 telefonon

FÜL-, ORR-, GÉGÉSZETI RENDELÉS

dr. Hárságyi Erzsébet

Kedd, csütörtök: 17–18-ig

Helye: egészségügyi központ

Falumúzeumot avattak Nagypallban

A kiállítást nagy érdeklődéssel látogatták a helybeliek

Fotó: Kárpáti Árpád

Az igen gazdag gyűjteményt a település volt polgármesteri hivatala épületének egyik szobájában rendezték be. A helytörténeti múzeum anyagát 45 család bocsátotta rendelkezésére. A teremben megtalálhatók a településen élő némettség és magyarság, valamint az ötven éve érkezett felvidéki kitelepítettek tárgyi emlékei, népviseleti darabjai, lakásberendezési tárgyai, használati eszközei és archív fényképei. Külön tárlóban helyezték el *Schöbert (Sebes) János* jezsuita szerzetes, misszionárius, egyetemi tanár, a falu szülöttjének fényképeit, naplóját, apró emléktárgyait, melyek mind-mind egy rendkívüli életút dokumentumai. Ezeket testvére, *Schöbert*

Péter – aki személyesen is megjelent az augusztusi ünnepségen – adományozta a múzeumnak. *Niedling Jánosné* polgármester asszony a megnyitó beszédében megköszönte mindazoknak a segítségét, akik közreműködtek egy, az utolsó huszonnégy órában még megmenthető örökség összegyűjtésében. Kérte a jelenlévőktől, hogy becsüljék meg őseik hagyatékát, hogy az utódok gazdagabbak legyenek általa. Az anyag összegyűjtésében sokat segített *Bérces Boldizsárné* képviselő és *Arnold Jánosné* tanítónő, aki a falumúzeum nyitva tartását is biztosítja a jövőben. Örvedetes, hogy a Zengő vidéke újabb látnivalóval gazdagodott.

HÍREK RÖVIDEN

Kézműves fiatalok

Október 1-jén kiállítás nyílt a művelődési házban a „MIOK” Pécsi Kézműves Szakiskola fazekas tanulóinak munkáiból, mely a diákok kezdeményezésére jött létre. A tehetséges fiatalok ezúttal bemutathatták kerámiáikat, rajzaikat, kreatív alkotásaikat. A kiállítást *Horváth Ágota*, a Kézművesek Baranyai Egyesületének elnöke nyitotta meg, aki egyben a tanulók osztályfőnöke is. Beszédében gratulált az alkotók ötletéhez és kis emléklappal lepte meg őket. A kézműves iskolából több tanár is jelen volt a megnyitón, akik mind elismeréssel beszéltek ifjú kézműveseikről.

Sikeresen pályáztak

Két nyertes pályázatáról kapott értesítést október elején a művelődési központ. A Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumához benyújtott telematikai pályázaton 200 000 Ft-ot kapott az intézmény, melyet számítástechnikai infrastruktúrájának fejlesztésére költhet. A Gazdasági Minisztérium és a Magyar Turizmus Rt. által kiírt pályázaton a művelődési központ 2000–2001-ben megvalósuló „Szent István-napok Pécsváradon” című programjára 1 000 000 Ft vissza nem térítendő támogatást ítéltek meg.

MILLENNIUMI KIADVÁNYOK

A millenniumra készülve két ünnepi kiadvány megjelenését tervezzük Pécsváradon.

Az egyik „Pécsvárad képek könyve” címmel jelenik majd meg, melyet a Pécsvárad Várbaráti Kör a város régi és mai képeiből állított össze. A mintegy kétszáz képet tartalmazó könyv anyagát pécsváradai családok jóvoltából sikerült összegyűjteni, így sokakat személyesen is érint a megjelenése. (A várbaráti kör régóta tervezi és szívügyének tekint a könyv megjelenését, ezért pályázatot nyújtott be és 300 000 Ft-ot nyert, saját költségvetéséből ehhez 200 000 Ft-ot tett.) Az így rendelkezésre álló összeg körülbelül a felét fedezi az egymillió forintos projektnek, ezért szívesen fogadjuk bármely cég, intézmény, illetve magánszemély támogatását. Ezenfelül lehetőséget nyújtunk egyéni előjegyzőknek, akik a várhatóan 1850 forintba kerülő könyvnek ez év december 31-ig történő befizetésével 1200 Ft-ért juthatnak birtokába.

A képeskönyv 2000 tavaszán jelenne meg, és elegáns ajándékot kínál üzlettársaknak, családtagoknak, barátoknak.

A másik kiadvány Pécsvárad zenei együttesének régi vágya. A művelődési központ női kamarakórusa, az ifjúsági fúvószenekar, az önkéntes tűzoltó egyesület, a zeneiskola kórusa és reneszánsz együttese ez év októberében kezdi el egy CD hanganyagának felvételeit, s karácsonyra jelenne meg 2000 forintos áron. A kiadvány megjelenéséhez hiányzó összeget az előfizetők megnyerése révén szeretnénk előteremteni. Az érdeklődők részletes felvilágosítást kaphatnak a művelődési központban.

„...amíg egy nép énekel, messzire hangzik, hogy létezik” – Süítő András

Az ófalui kórus a találkozón

A Pécsvárad Nyugdíjas-klub szeptember 25-én rendezte meg a Nyugdíjasklubok Nemzetiségi Találkozó-ját a Pécsvárad Művelődési Központban. A találkozót hagyományteremtő szándékkal rendezték meg, és mivel óriási érdeklődést és közönségikert arattak a műsorok, valószínűleg a jövőben is rendeznek hasonló találkozót.

A megye minden részéből érkeztek csoportok: Görcsönydoboka, Himesháza, Babarc, Nagypall, Palotabozsok, Somberek, Ófalu, Feked, Kásád, Szederkény, Nagykozár, Mecseknádasd, Erdősmecske, Komló, Bóly, Bonyhád és a házigazda Pécsvárad adott műsort a zsűfólásig megtelt te-

remben. Különösen megható volt a német és a székely együttesek közös fellépése. A csoportokat több polgármester is elkísérte, Nagypallról *Niedlingné Grätz Erika*, Kásádról *Orsokics István*, Ófaluról *Kófiás Endre*, de megtisztelte a rendezvényt jelenlétével *dr. Wekler Ferenc* is, az országgyűlés alelnöke és *Fenyvesiné Palkó Mária*, a Tolna Megyei Nyugdíjas Érdekképviselő elnöke. A találkozó megnyitóján *Báling József*, a Magyarországi Német Ének-Zene és Táncok Országos Tanácsának elnöke köszöntötte a jelenlévőket, majd az egésznapos rendezvény zárszavát *Weisz Péter*, a Baranya Megyei Közgyűlés Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Bizottságának elnöke mond-

ta el, aki hangsúlyozta az ilyen és ehhez hasonló találkozók fontosságát.

A zárzó után minden csoport emléklapot vehetett át *Keserű Árpádtól*, a Baranyai Nyugdíjas Képviselő elnökétől. A jó hangulatra jellemző, hogy a bemutatkozó műsorok után is szólt a német, székely és hor-

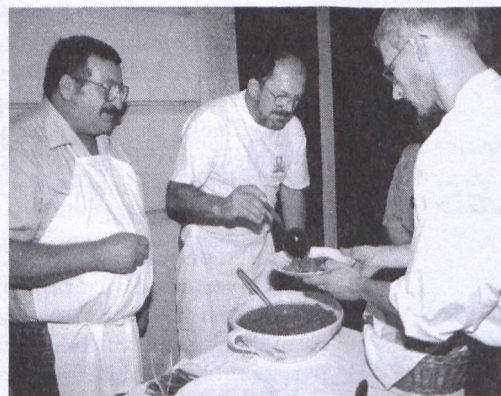

Képünkön a pécsváradiai német kórusa és *Schneider Jánosné*, aki szülőfalujára emlékezve horvát népdalokat énekelt

Fotó: K. Á.

vát ének a művelődési központ termeiben és a ház előtti téren, ahol sokan táncrea is perdültek. Ezen a napon tényleg mindenki jól érezte magát, mely kiemelkedő színfoltja volt az Idősek nemzetközi éve alkalmából rendezett megyei nagy rendezvényeknek.

A gasztronómia éve

Töttös Sándor főztjét kínálja Tóth Sándor és Kálmán László

Fotó: Bognár Gyöngyvér

... keretében a Baranya Megyei Kulturális és Idegenforgalmi Központ szervezte „Baranya Terített Asztala” című rendezvényen Pécsvárad és Zengővárkony négy asztalon kínált specialitásokat. *Kollár Sándorné* a nagy sikert aratott „Aranytányér”-díjas menüjével, *Antalné Angster Mária* „Pannon” és „Római” különlegességeket kínált eredeti receptek alapján. *Töttös Sándor* a régi sárközi lakodalmak ízét elevenítette fel. A körösztanyák által elkészített és éjfél után feltálalt sós-fokhagymás-paprikás sült húsnak nagy sikere volt ezúttal is. A finom ételek, italok mellett kézművesek kínálták portékáikat, köztük *Ördög Béláné* szötteseit, *Horváth Ágota* és *Gradwohl Zsolt* cserepeit. A gyümölcsök, étkek és kitűnő itókák mellett a zengővárkonyiak műsora tette ízesebbé a kavaládót.

A buszról, s mindarról, ami mögé gondolható

Bár jogilag Pécsvárad városnak minősül, sokszor találkozom azzal az önironikus megjegyzéssel a helyiek részéről, hogy azért ez mégiscsak falu. Több mindent érthetnek ezalatt: azt, hogy a település – szerencsés módon – megőrizte természetközelségét, a virágkultuszt, a rendezett kerteket, a családi érintkezést, az áttekinthető kapcsolatokat az ezzel járó pozitív vonásokkal és hátrányokkal együtt!

Azzal, hogy mi tesz egy települést várossá, számos tudományterület foglalkozik, én ehelyütt pusztán saját élményeimből egyetlen mozzanatot kiragadván próbálok választ keresni erre a kérdésre.

Az élménysorozatot a Pécs és Pécsvárad között közlekedő buszon utazva – másokkal együtt halmoztam fel, ismételtén azon morfondírozva: miképp alakulhatott ki, hogy az egyik településre utazók a buszmegállóban spontán módon betartva az érkezési sorrendet, fegyelmезetten jutnak fel, míg a másikon sem az érkezés, sem a hagyományos udvariasság nem szabályozzák a sorrendet? Miért nem hat követhető mintaként a mellettünk látható sor, s miért nem ismeri fel senki, hogy a tömeges nyomulásban mindenki rosszul jár? Mert lehet, hogy a fiatal anya, aki előre taszigálja a gyereket, így biztosítva önmagának az ülőhelyet, ma előnyhöz jut, de néhány év múlva középkorúként már a saját gyerekeinek a korosztálya fog mellette közömbös arccal elnézni, amikor munkából, orvostól vagy egyéb okból elfáradtan szeretne leülni.

S azok a fiatal fiúk, sőt férfiak, akik hangos nevetgélessel nem vesznek tudomást arról, hogy körülöttük mások is léteznek, többek között gyerekes anyák, terhesek vagy éppen szatyrokkal megrakodva idősebb asszonyok, elfelejtkeznek arról, hogy a férfiasság nem csak az erővel kiharcolható előnyököt jelenti, hanem a nagyvonalúságot és a figyelmességét is.

A legfurcsábbnak azonban a fiatal lányok és nők viselkedését tartom, akik az egyenjogúságot mintha éppen abban a tekintetben harcolták volna ki maguknak, amiben a legkevésbé értékelhető: a gorombaságban és a pimaszságban. A min-

denki által gyakorolt könyökharchban a kultúrátlanság egy sajátos formáját produkálják: az ügyesebbje előrenyomulva biztosítja a helyét társainak, majd közli az éppen odaérkezővel, hogy a hely foglalt. Némi kioktatás szükségeltetik annak felismertetéséhez, hogy a jegyváltás csak színházban, moziban és egyéb kulturális rendezvényeken jelent egyben helyfoglalást is, a közlekedésben más szabályok érvényesek.

De ki alkotja meg ezeket a szabályokat? A város nem csak attól az, mert jogilag annak nyilvánították, hanem, mert megfelel olyan feltételeknek, amelyek erre, illetve az ez irányú további fejlődésre alkalmassá teszik. Az infrastruktúra, az intézményi ellátottság, a fejlesztési koncepció azonban csak a feltételeket jelentik, a városi életet a helyi lakosok teremtik meg, akik attól városi polgárok, hogy az együttélés szabályait elhatározással vagy spontán módon önmaguk formálják. Ezt egész egyszerűen annak belátásából tehetik, hogy a nem kívülről ránk erőltetett szabályok betartásával mindenki egy kicsit jobban járhat, mintha mindig kizárólagos előnyre törekedne. Erről szól a KRESZ, aminek megsértése mindenki által tudható következményekkel járhat.

A buszon közlekedők mintha olyan világban élnének, amelynek legfőbb mozgatórugója a zsákmányszerzés, amikor mások leküzdése árán lehet megkaparintani a kisajánthatót. De összegeyzethető ez a városi élettel, amelynek polgárait az udvarias, tapintatos távolságtartás, az ésszerű együttműködés és a bizalom jellemzi? Legalábbis ott, ahol történelmileg formálódtak városok a települések, s amelyek lakói az együttélés szabályainak közös megalkotásának fo-

lyamatában érlelődtek polgárrakká.

Milyen város (és ország!) lesz az, amelynek lakóit gyerekkorukban arra buzdítják a szülők, hogy taposs és ne légy tekintettel senkire? Milyen városban (és országban!) fognak élni ezek a szülők – ki lesz rájuk tekintettel?

Az udvariasságért nem jár jutalom, s nem lehet vele hivatkozni sem mint valamely vagyon tárgygyal. De egyszerűen kellemesebb közérzetet biztosíthat, hiszen a civilizáció fejlődése során ebből az igényből formálódtak az illemszabályok. Ez nem több mint a késsel-villával evés vagy ásítás és köhögés esetén a szájunk elé tett kéz. Meg kell tanítani, otthon és (vagy) az iskolában.

S bár egyre ritkábban veszem igénybe a buszt, egyrészt többünk közös tapasztalatát igyekeztem megfogalmazni, másrészt néhány, viszonylag friss élmény készített írásra:

Két hajlott hátú idős nénit engedtem magam elé, amelyet a mellettük álló fiatal pár nőtagja hangosan, nekem címezve kommentált: „Na, majd Pécsvárad összes nyugdíjasát ki fogjuk itt várni?” Természetesen – mint ahogy más hasonló szöveget – ezt sem hallottam meg. A busz egyébként szinte teljesen üres volt, s még percekig várt az indulásig. Persze, a képlet nem minden esetben egyértelmű: az idősök ugyanúgy ösztönzik a fiatalokat a kíméletlen önzésre, a nyomulásra mint amennyire más helyzetben ennek elszenvedői lesznek, s a férfiktól sem lehet minden helyzetben elvárni a lemondást az udvariasság jegyében, hiszen ők is lehetnek fáradtak, betegek, megtörtek, s ezért őket is megilleti a figyelmesség. Egyszerűen az emberségi okán.

S itt több szabályról szoltam: a formális sorrendiségéről, a kulturáltság diktálta általános udvariasságáról és az egyes emberre is figyelő emberségéről. Már az első megteremtése és gyakorlása is látványos lenne.

Varsányi Erika

Hírek a Vár utcai óvodából

Örömmel vette birtokába e tanév elején 81 kisgyermek óvodánkat. Korszerűbbé, szebbé vált. Önkormányzatunknak köszönhetően bevezették a földgázintézményünkbe, gáz központi fűtést alakítottak ki.

Ahhoz, hogy óvodánk szeptember 1-jén az elvárásoknak megfelelően fogadhatta a gyerekeket, sok mesterembernek köszönhető. Egyik csoportszobánk megújult bútorzattal gazdagodott. Munkájával támogatott ebben Tolnai Pál asztalos vállalkozó. Köszönet érte! Udvari játékaikat modern várműszóval bővítettük, melyek költségeit pályázat útján nyertük el. Udvarunk parkosítására, a többi fajték karbantartására társadalmi munkát szerveztünk. Oly sok szülő jött el ezen a napon, hogy segítő kezeiknek köszönhetően gyönyörűvé, rendezetté vált udvarunk. Köszönjük összefogásukat! Idősebb Büki László és Moschnitzka Péter fa asztalokkal és padokkal ajándékozta meg óvodánkat. Ifjabb Büki László levélszívó géppel lepelt meg bennünket, mely dajkáink mindennapi munkáját könnyíti meg. Köszönet mindezekért! Óvodásaink ennek a rendkívüli összefogásnak köszönhetően boldogan vették birtokukba új és megszépült „otthonukat”!

Az óvoda dolgozói

SPORTHÍREK

Szeptemberi eredmények:

LABDARÚGÁS:

Megye I.:

Pécsvárad–Szigetvár 4:1
Kovácskida–Pécsvárad 2:2
Pécsvárad–Kozármisleny 0:0
Szentlőrinc–Pécsvárad 0:0

Megyei ifi és serdülő:

Kovácskida–Pécsvárad 1:1 / –
Pécsvárad–Szentlőrinc 1:2 / 2:2
Kozármisleny–Pécsvárad 4:0 / 3:2
Pécsvárad–Sellye 0:5 / 6:0

- Pécsvárad Spartacus–
Balatonfüred NB I. B férfi ifi
22:25
- Pécsvárad Spartacus–
Balatonfüred NB I. B férfi
26:32

II. BÉLA KÖZÉPISKOLA
VERSENYHÍREI

Országos Határrendészverseny. *Kúsztak, másztak, gránátot dobtak.*

ni intézményben Dr. *Gubicza József alezredes*, a Határőrség Országos Parancsnoksága kiképzési főosztályának helyettes vezetője nyitotta meg a rendezvényt. Kispuskalövészet, kötélhídon való átmászás, kézigránátdobás, kúszófolyosón való áthaladás, végül sebesültszállítás volt a versenyzők feladata.

Iskolánkat a 10. osztályos tanulók képviselték. A 11–12. osztályosokból álló mezőnyben tapasztalatszerzés volt a cél. A csapat tagjai voltak: *Hernesz Adrien, Lengyel József, Novák Gábor, Sárközi Gergely*. A csapat remekül versenyzett. *Hernesz Adrien* bokasérülése ellenére (a sebesültszállítás valódi lett) teljesítették az 5,4 km-es távot, s a csapat a 13. helyezést érte el.

A helytállásért, a sportszerű magatartásért a tanulók igazgatói dicséretben részesültek.

Diákolimpia
csapatverseny, fiúk

Távolugrás csapat I. hely
Gerelyhajítás csapat III. hely
Súlylökés csapat II. hely
4 x 1500 váltó III. hely

Diákolimpia
csapatverseny, lányok

Súlylökés I. hely
Gerelyhajítás II. hely
Magasugrás II. hely
Távolugrás VI. hely

Jól kezdte az idényt a Pécsvárad Spartacus NB I/B-és kézilabda csapata

Megye III.:

Pécsvárad–Orfű 2:4
Pellérd–Pécsvárad 2:1
Pécsvárad–Villány 3:0
Kövágószőlős–Pécsvárad 0:1

KÉZILABDA:

- Pécsvárad Spartacus–PMKC
Megye I. férfi 29:40
- Pécsvárad Spartacus–Siklós
Pelikán NB I. B férfi Magyar
Kupa 35:34
- Pécsvárad TERNI–Pécsvárad
AGROVER NB II. női 18:27
- Pécsvárad Spartacus–
Dunakeszi NB I. B férfi ifi
24:24
- Pécsvárad Spartacus–
Dunakeszi NB I. B férfi 26:24
- Pécsvárad Spartacus–
Szigetvár megye I. férfi 30:38
- Pécsvárad Agrover–Siófok
NB II. női ifi 20:21
- Pécsvárad Agrover–Siófok
NB II. női 20:21
- Pécsvárad Spartacus–Pécsi
Darazsak Megye I. Férfi 29:47

Október

- Pécsvárad TERNI–Csurgó
NB II. női 23:21

Sopronban rendezték a határrendészetet fakultatív tantárgyként tanuló középiskolások részére az *Országos Határrendészversenyt*. A hétvégi versenyen tizenhét iskola 116 versenyzője mérte össze állóképességét és felkészültségét a határrendészet, valamint a határőrizet területén. A sopro-

Kézilabda a városi sportcsarnokban:

OKTÓBER

5., 17.30	Pv. TERNI–Marcali NB II. női
6., 20.30	Pv Spartacus–Mohács megye I. férfi
9., 16.00	Pv. AGROVER–Fonyód NB II. női
17.30	Pv. AGROVER–Fonyód NB II. női ifi
13., 20.30	Pv. Spartacus–Hosszúhetény megye I. férfi
16., 15.00	Pv. Spartacus–Komárom NB I. B férfi ifi
17.00	Pv. Spartacus–Komárom NB I. B férfi
17., 11.00	Pv. TERNI–Hévíz NB II. női
14.00	Pv. TERNI–Tolna NB II. női ifi
30., 12.30	Pv TERNI–Ferroptent NB II. női ifi
14.00	Pv. TERNI–Szekszárd NB II. női
16.00	Pv. AGROVER–Csurgó NB II. női
17.30	Pv. AGROVER–Csurgó NB II. női ifi
31., 15.00	Pv. Spartacus–Székesfehérvár NB I. B férfi ifi
17.00	Pv. Spartacus–Székesfehérvár NB I.B férfi

NOVEMBER

3., 20.30	Pv. Spartacus–Pécsi Darazsak Megye I.
6., 16.00	Pv. TERNI – Kaposvár NB II. női

SPORTPROGRAM

LABDARÚGÁS

Megye I.

Október: 6. 14.00 PEAC–
Pécsvárad; 10., 14.00
Pécsvárad–Újpetre; 14.,
15.00 Bicsérd–Pécsvárad;
24., 13.30 Pécsvárad–Sellye;
31., 13.00 Szederkény–
Pécsvárad. November: 7.,
13.00 Pécsvárad–Siklós

Megyei serdülő és ifi:

Kezdesi időpontok: 9.30 és
11.30

Október: 9. Véménd–
Pécsvárad. Busz ind.: 8.20;
17. Pécsvárad–Dunaszekcső;
23. Siklós–Pécsvárad. Busz
ind.: 8.00; 31. Pécsvárad –
Újpetre. November: 6. Bóly–
Pécsvárad. Busz ind.: 8.00

Megye III.

Október: 10., 11.30
Pécsvárad–Kis Berlin; 17.,
13.30 PFC–Pécsvárad; 24.,
11.00 Pécsvárad–Gyód; 31.,
13.00 Kökény–Pécsvárad.
November: 7., 10.30
Pécsvárad–POTE

Szeptemberben megkezdődött a Városi Kispályás Labdarúgó Bajnokság 1999. évi őszi idénye. Az eddig is népszerű programot hétfőnként 18 órától látogathatják az érdeklődők a sportcsarnokban.

PÉCSVÁRADI
Hírmondó

A Pécsvárad
Önkormányzat havilapja
Felelős kiadó:
Zsáli János polgármester
Szerkesztő: Dretzky Katalin
Szerkesztőség,
hirdetésfelvétel, terjesztés:
Művelődési központ,
Pécsvárad, Kossuth Lajos u. 31.
Telefon/fax: (72) 465-123
Tipográfia: FerlingPress
Nyomdai munkák:
Molnár Nyomda és Kiadó Kft.
ISSN 1417-8974